

“Dân là gốc” trong Báo cáo trình Đại hội XIV: Điểm tựa bền vững nhất, “hạ tầng mềm” quan trọng nhất

14:17 21/01/2026

Trong Báo cáo trình Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng, Tổng Bí thư đã nhấn mạnh "Dân là gốc" không chỉ như một tư tưởng xuyên suốt, mà còn đặt trực tiếp trong nhóm các bài học lớn có ý nghĩa phương pháp luận đối với toàn bộ quá trình lãnh đạo, cầm quyền. Việc đưa "Dân là gốc" vào phần bài học- chứ không chỉ ở phần định hướng hay kết luận- cho thấy đây không phải là một khẩu hiệu giá trị, mà là một nguyên tắc chỉ đạo hành động.

Tổng Bí thư Tô Lâm trình bày Báo cáo của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII trình Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng tại phiên khai mạc

Bài học ấy được diễn đạt với nội hàm rất cụ thể: quán triệt sâu sắc và thực hành triệt để quan điểm "Dân là gốc"; phát huy vai trò chủ thể, vị trí trung tâm của Nhân dân; củng cố và phát huy sức mạnh của Nhân dân và khối đại đoàn kết

toàn dân tộc; thật sự tin tưởng, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của Nhân dân; thực hành đầy đủ "dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng". Đặc biệt, Báo cáo nhấn mạnh việc lấy sự hài lòng, tín nhiệm của người dân, doanh nghiệp và hiệu quả công việc làm tiêu chí đánh giá cán bộ.

Cách đặt vấn đề này cho thấy "Dân là gốc" đã được nâng lên thành một bài học về phương pháp lãnh đạo, chi phối cách tổ chức quyền lực, cách vận hành bộ máy và cách tự đánh giá năng lực lãnh đạo của Đảng trong kỷ nguyên mới.

Từ đạo lý lịch sử đến phương pháp lãnh đạo hiện đại

Trong lịch sử cách mạng Việt Nam, "Dân là gốc" trước hết là một chân lý đạo lý, một nguyên tắc nền tảng giúp Đảng quy tụ, tổ chức và phát huy sức mạnh Nhân dân trong đấu tranh giành độc lập và xây dựng đất nước. Tuy nhiên, trong bối cảnh mới, điều cốt yếu không chỉ là khẳng định tư tưởng đúng, mà là chuyển hóa tư tưởng ấy thành phương pháp lãnh đạo hiệu quả.

Báo cáo của Tổng Bí thư cho thấy một bước chuyển rất rõ: "Dân là gốc" không còn dừng ở tinh thần "vì dân", mà được cụ thể hóa thành cách thức tổ chức mối quan hệ giữa Đảng, Nhà nước và Nhân dân. Chuỗi thực hành "dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng" phản ánh một tư duy quản trị hiện đại, trong đó Nhân dân tham gia thực chất vào toàn bộ vòng đời của chính sách công, từ hình thành đến thực thi và đánh giá.

Chính ở đây, "Dân là gốc" được nâng cấp từ một giá trị đạo lý thành một thiết kế vận hành của hệ thống chính trị, gắn trực tiếp với hiệu quả thực tế và chất lượng quản trị quốc gia.

"Dân là gốc" như nền tảng của kiểm soát quyền lực và xây dựng Đảng

Một nội dung có ý nghĩa tư tưởng rất sâu sắc trong Báo cáo là mệnh đề: dựa vào Nhân dân để xây dựng Đảng và hệ thống chính trị. Mệnh đề này hàm chứa một nhận thức rất sâu sắc: Quyền lực không thể tự kiểm soát hoàn toàn từ bên trong, mà cần được đặt trong mối quan hệ thường trực với Nhân dân.

Ở đây, "Dân là gốc" trở thành nền tảng tư tưởng của kiểm soát quyền lực từ xã hội. Sự giám sát của Nhân dân không chỉ giúp phát hiện sai lệch, mà còn tạo ra động lực để Đảng tự chỉnh đốn, tự đổi mới và giữ vững mối liên hệ máu thịt với dân. Đây là một bước phát triển quan trọng trong tư duy xây dựng Đảng cầm quyền: từ nhấn mạnh kỷ luật nội bộ sang kết hợp chặt chẽ giữa kỷ luật nội bộ và giám sát xã hội.

Lấy sự hài lòng của Nhân dân làm chuẩn mực đánh giá quyền lực

Một điểm mới có giá trị lý luận và thực tiễn nổi bật là yêu cầu lấy sự hài lòng, tín nhiệm của người dân, doanh nghiệp và hiệu quả công việc làm tiêu chí đánh giá cán bộ. Đây là sự nâng cấp rất rõ của tư tưởng "Dân là gốc".

Khi tiêu chí đánh giá cán bộ được gắn với sự hài lòng của Nhân dân, quyền lực được tái định nghĩa theo hướng quyền lực phục vụ. Chức vụ, thẩm quyền hay quy trình không còn là thước đo chủ yếu; thay vào đó, kết quả tạo ra cho xã hội và cho người dân trở thành chuẩn mực quyết định. Điều này đánh dấu sự chuyển dịch từ tư duy "đúng quy trình" sang tư duy "đúng với cuộc sống", cần cho cuộc sống, từ chú trọng ban hành chính sách sang chú trọng tác động thực chất của chính sách.

Ở tầm hệ tư tưởng, đây là bước tiến quan trọng trong việc xác lập chuẩn mực chính danh mới của quyền lực chính trị trong điều kiện phát triển hiện nay.

"Dân là gốc" trong tầm nhìn chiến lược: Nền tảng của thể trận lòng dân và phát triển bền vững

Trên nền tảng bài học và phương pháp lãnh đạo được đổi mới, Báo cáo tiếp tục khẳng định ở tầm nhìn chiến lược: Nhân dân là trung tâm, là chủ thể, là mục tiêu, là động lực và là nguồn lực của phát triển. Tư tưởng này hoàn chỉnh bức tranh được nâng cấp "Dân là gốc" từ phương pháp lãnh đạo đến triết lý phát triển.

Đồng thời, Báo cáo đặt "Dân là gốc" trong mối liên hệ trực tiếp với thể trận lòng dân. Lòng dân vững thì quốc phòng, an ninh vững; lòng dân vững thì cải cách mới đi tới cùng; lòng dân vững thì những khó khăn, thách thức lớn cũng có thể vượt qua. Trong bối cảnh thế giới biến động nhanh và cạnh tranh chiến lược gay gắt, "thể trận lòng dân" chính là hạ tầng mềm quan trọng nhất của quốc gia, là điểm tựa để triển khai thành công mọi chiến lược lớn.

Nền tảng tư tưởng cho kỷ nguyên mới

Nhìn tổng thể, có thể thấy Báo cáo của Tổng Bí thư đã thực hiện một bước nâng cấp toàn diện tư tưởng "Dân là gốc": Từ chân lý đạo lý của lịch sử, thành phương pháp lãnh đạo chỉ đạo hiện đại; từ nguyên tắc chính trị chung, thành cơ chế kiểm soát quyền lực; từ mục tiêu phát triển, thành chuẩn mực đánh giá hiệu quả lãnh đạo.

Khi "Dân là gốc" trở thành hệ tư tưởng hành động, chi phối cách Đảng nhìn nhận phát triển, tổ chức lãnh đạo, chỉ đạo và tự đánh giá mình, đó cũng là lúc

Đảng bước vào kỷ nguyên mới với niềm tin chiến lược lớn hơn, nhưng đồng thời với trách nhiệm trước Nhân dân cao hơn bao giờ hết. Nói giản dị, như chính phát biểu của Tổng Bí thư: "Mỗi cán bộ, đảng viên phải biết xấu hổ khi dân còn khó khăn, nghèo đói". Chính điều ấy tạo nên điểm tựa bền vững nhất cho con đường phát triển lâu dài, bền vững của đất nước.

Bài viết của TS. Nguyễn Sĩ Dũng trên chinhphu.vn